

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ה

שם השיעור : המלוכה האידיאלית של דוד (שמואל א פרקים ה-ח)
שם המרצה (כתובת דוא"ל) – ד"ר יעל ציגלר yaelziegler@gmail.com

1) רד"ק שמואל ב ה, א

הננו עצמך ובשרך אנחנו - אף על פי שאתה ממשפחת יהודה והננו קרובים לך אנחנו גם כן עצמך
כי כולנו בני ישראל אחים אנחנו:

2) מצודת דוד שמואל ב ה, ב

אתה היית - ר"ל לא יוגדל בעיניך אהבת בני יהודה על כי מלכת עליהם ראשונה כי הלא גם עלינו
משלת מאז עוד מלוך שאול כי היית המוציא והמביא את ישראל א"כ עליך לרעות את כל ישראל
כולם אלו כאלו בשוה וכרועה עדרו:

שמואל ב פרק ה (ו) וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וְאַנְשָׁיו יְרוּשָׁלַם אֶל הַיְבוּסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ	דברי הימים א פרק יא (ד) וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם הִיא יְבוּס וְשֵׁם הַיְבוּסִי יִשְׁבִי הָאָרֶץ.
---	--

3) רד"ק שמואל ב פרק ה

וילך המלך ואנשיו - ובדברי הימים וילך דוד וכל ישראל כי כל ישראל היו עתה אנשיו.

שמואל ב פרק ג (ב) וַיִּזְלְדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אֲמֹנֹן לְאַחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִית. (ג) וּמִשְׁנֵהוּ כְּלָב לְאַבְיָגַיִל אִשְׁתׁ נָבָל הַכַּרְמֶלִי וְהַשְּׁלִישִׁי אֲבִשָׁלוֹם בֶּן מַעֲכָה בֵּת תַּלְמִי מֶלֶךְ גִּשׁוּר. (ד) וְהַרְבִּיעִי אֲדֹנִיָּה בֶּן חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי שְׁפָטִיָּה בֶּן אֲבִיטָל. (ה) וְהַשְּׁשִׁי יִתְרָעַם לְעֵגְלָה אִשְׁתׁ דָּוִד אֵלֶּה יִלְדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן.	שמואל ב פרק ה (יג) וַיִּקַּח דָּוִד עוֹד פְּלִגְשִׁים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרֵי בָּאוּ מִחֶבְרוֹן וַיִּזְלְדוּ עוֹד לְדָוִד בָּנִים וּבָנוֹת. (יד) וְאַלְהָה שְׁמוֹת הַיְלִדִים לוֹ בִירוּשָׁלַם שְׁמוֹעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן וְשַׁלְמָה. (טו) וַיִּבְחַר וְאַלְיָשׁוּעַ וְנָפֶג וַיְפִיעַ. (טז) וְאַלְיָשָׁמַע וְאַלְיָדָע וְאַלְיָפְלָט.
--	---

4) פסיקתא רבתי ח

נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי. אימתי אמר הפסוק הזה כשהלך לעמק רפאים... שלא היה הולך
למלחמה עד שהיה נשאל באורים ותומים. בשעה שהלך שמואל למשוח את דוד היו מלאכי השרת
מקטרגים לפני הקב"ה אמרו לו למה אתה נוטל את המלכות ונותנה לדוד אמר להם הקדוש ברוך
הוא אומר לכם מה בין שאול לדוד שאול עומד ונשאל לאורים ותומים והפלשתים באים עליו והניח
את האורים ואת התומים שהיה עומד ונשאל בהם... כמה שכתב ויהי עד דבר שאול אל הכהן
[ויאמר שאול אל הכהן אסוף את ידך] (שמואל א' י"ד י"ט) ולא המתין עד שיגמור ודוד עליו
הפלשתים התחיל שאול... כמה שכתוב ויוסיפו פלשתים ויחנו בעמק רפאים וישאל דוד בה'.

המלמחה בפלשתים	העלאת הארון
המילה "עלה" 5 פעמים	המילה "עלה" 5 פעמים

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ה

(ג) וַיִּרְכְּבוּ אֶת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים אֶל עֵגְלָה חֲדָשָׁה וַיִּשְׂאֵהוּ מִבֵּית אַבְיָנָדָב	(כא) וַיַּעֲזְבוּ שָׁם אֶת עֲצָבֵיהֶם וַיִּשְׂאֵם דָּוִד וְאֶנְשָׁיו.
(ה) וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲקִים לְפָנָיו ה'.	(כד) כִּי אַז יֵצֵא ה' לְפָנָיו לְהַכּוֹת בְּמַחֲנֶה פְּלִשְׁתִּים.
(יג) וַיְהִי כִּי צָעְדוּ נְשָׂאֵי אַרְוֹן ה' שֹׁשֶׁה צְעָדִים וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא.	(כד) וַיְהִי כִּשְׂמֵעָךְ אֶת קוֹל צְעָדָה בְּרָאשֵׁי הַבָּכָאִים אַז תַּחֲרֹץ כִּי אַז יֵצֵא ה' לְפָנָיו.

<u>שמואל ב פרק ו</u>	<u>שמואל א פרקים ד-ו</u>
לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אַרְוֹן הָאֶל־לֵהִים אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם שָׁם ה' צְבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרִבִּים עָלָיו. (ו, ב)	וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם אֶת אַרְוֹן בְּרִית ה' צְבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרִבִּים (ד, ד)
וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד אֶת כָּל בְּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף. (ו, א)	וַתְּהִי הַמִּכָּה גְדוֹלָה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רִגְלִי. (ד, י)
וַיֵּרָא דָּוִד אֶת ה' בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבֹא אֵלַי אַרְוֹן ה'. (ו, ט)	מִי יוּכַל לַעֲמֹד לְפָנָיו ה' הָאֶל־לֵהִים הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה וְאֵל מִי יַעֲלֶה מֵעַלְיָנוּ. (ו, כ)

(5) במדבר רבה ד

מכאן אתה למד שלא ינהג אדם גאווה לפני המקום שכל המתגאה לפניו מתבזה וכה"א (ש"א ב) כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו, וכן אתה מוצא בדוד מלך ישראל שלא נהג עצמו בגאווה לפני המקום אלא בזה עצמו לפניו כהדיוט **להרבות כבודו של מקום** אימתי בשעה שהעלה הארון מבית אבינדב אשר בגבעה להביאו לירושלים.

(6) רד"ק שמואל ב ו, כ

ובדרש: אמרה לו: של בית אבא היתה מלכות נאה משלך... כולהו היו מכובדים ממך. מה אמר לה דוד: לפני ה' אשר בחר בי מאביך (שמואל ב ו, כ"א). אמר לה: של בית אביך היו מניחין כבוד שמים ומתעסקין בכבוד עצמן, אבל אני מניח כבוד עצמי ומתעסק בכבוד קוני.

(7) ר יוסף קרא שמואל ב ז

(ה) לך ואמרת אל עבדי דוד לא תבנה אתה לי בית כי אם בנך. האתה תבנה בית לשמי - פלא בדעתך עלה... ועתה עלה לברך לבנות בית אין פליאה כזאת... (יא-יג) ולמן היום אשר צויתו שופטים – עד היום הזה היו מענים אותן ואם לא עלה בדעתם לבנות בית לשמי איני מאשים אותם על כן שהרי לא יכלו מפני המלחמה אבל לך הניחותי מכל איביך **ומה שעלה בלבך יפה עלה שהרי בהנחת מלחמות בו בנין הבית תלוי.**

(8) פסחים קיט, עמ' ב

עתידי הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק. לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן: איני מברך, שיצא ממני ישמעאל. אומר לו ליצחק: טול וברך. אומר להן: איני מברך, שיצא ממני עשו. אומר לו ליעקב: טול וברך. אומר להם: איני מברך... אומר לו לדוד: טול וברך. אומר להן: אני אברך, ולי נאה לברך, שנאמר: "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא".